

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Αν. Φ.: 78

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: **Βουλή των Ελλήνων**
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Χάρη Μαμουλάκη
2. Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 2619/18.7.2025 Αναφορά με θέμα:
«Μετεγκατάσταση του ραντάρ αεροναυτιλίας μακριά από τον αρχαιολογικό χώρο του
λόφου της Παπούρας, στο Καστέλι Κρήτης»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 2619/18.7.2025 Αναφοράς του Βουλευτή κ. Χάρη Μαμουλάκη, σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΠΟ, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η ανασκαφική έρευνα του Σωρού στην κορυφή της Παπούρας αποκάλυψε μια σπάνια επιβλητική κυκλική κατασκευή ύψους 2,85μ., διαμέτρου 48-50μ. και έκτασης 1.800μ², εντυπωσιακή λόγω του μεγέθους, της πρωιμότητας, αλλά και του αρχιτεκτονικού της σχεδιασμού.

Η θέση ήταν γνωστή στους αρχαιολόγους από το 1980, και είχε ερμηνευθεί ως φρυκτωρία. Η ανασκαφική έρευνα ξεκίνησε ουσιαστικά τον Μάρτιο του 2024 με την αποδόμηση των υπερκείμενων γερμανικών δομών. Μετά την αποκάλυψη του μνημείου και την κοινή όλων των εμπλεκόμενων αυτοψία, ζητήθηκε από το ΥΠΠΟ και διερευνήθηκαν από την ΥΠΑ και το ΥΠΟΜΕ διεξοδικά εναλλακτικές λύσεις, και έγιναν νέες μελέτες για την τοποθέτηση των ραδιοβοηθημάτων. Ακολούθησε ενδελεχής εξέταση του εγγύς λόφου 26, ο οποίος αποκλείστηκε, καθώς η επιλογή σήμαινε ότι τα αεροσκάφη δεν θα είχαν επαφή με το ραντάρ για 24 δευτερόλεπτα.

Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, κατά τη Συνεδρίαση της 8ης Ιουλίου τ.έ., γνωμοδότησε θετικά υπέρ της έγκρισης της προμελέτης προστασίας του μνημείου, η οποία δημιουργήθηκε μετά από επανειλημμένες συσκέψεις στελεχών του ΥΠΠΟ και της ΥΠΑ, και αφού η τελευταία είχε ελέγξει ενδελεχώς 200 σημεία στην ευρύτερη περιοχή, τα οποία, ωστόσο, δεν πληρούσαν τις αναγκαίες προδιαγραφές ασφάλειας των πτήσεων. Το ΚΑΣ γνωμοδότησε λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη ολοκληρωμένης προστασίας του μνημείου, παράλληλα με την ασφάλεια των πτήσεων και την προστασίας, κατά τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα αεροναυτιλίας, επισκεπτών και εργαζομένων. Σύμφωνα με τη γνωμοδότηση, η προμελέτη και η προστασίας, η συντήρηση και η ανάδειξη των αρχαίων καταλοίπων έγινε δεκτή υπό τους κάτωθι όρους :

1. Να συνεχιστεί από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου η υπολειπόμενη ανασκαφική διερεύνηση έως το πέρας των ανθρωπογενών επιχώσεων και να τεκμηριωθεί ειδικότερα (τοπογραφική, φωτογραμμετρική και αρχιτεκτονική αποτύπωση) το μνημείο.

2. Να περιοριστεί η χρήση ακρυλικών μέσων για την σταθεροποίηση και στερέωση των πηλοκονιαμάτων και να διερευνηθεί εξαντλητικά η δυνατότητα χρήσης ανόργανων υλικών και

ειδικότερα σταθεροποιημένου εδαφικού υλικού. Να λάβει χώρα συστηματική δειγματοληψία για τον προσδιορισμό των φυσικών χημικών και μηχανικών χαρακτηριστικών των δομικών υλικών (λίθων, ασβεστοκονιαμάτων, πηλοκονιαμάτων), προκειμένου να διενεργηθούν εργαστηριακές αναλύσεις για τον χαρακτηρισμό τους και να σχεδιαστούν οι κατάλληλες συνθέσεις αποκατάστασης, λαμβάνοντας υπόψη τα εργαστηριακά αποτελέσματα. Να εκπονηθεί μελέτη συντήρησης σύμφωνα με τους όρους και τις προδιαγραφές της αρμόδιας Διεύθυνσης Συντήρησης Αρχαίων και Νεότερων Μνημείων.

3. Να εκπονηθεί οριστική μελέτη προστασίας, στερέωσης και ανάδειξης των αρχαιοτήτων στην κορυφή του λόφου “Παπούρα”, διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου και αποκατάστασης φυσικού τοπίου.

4. Να εκπονηθεί γεωτεχνική μελέτη σχεδιασμού και ειδική μελέτη πρόβλεψης δονήσεων και εγκατάστασης ενόργανης παρακολούθησης με δονησιογράφους ή άλλο κατάλληλο μέσο.

5. Να εκπονηθεί μελέτη διαχείρισης των ομβρίων υδάτων στην περιοχή του μνημείου.

6. Να επανασχεδιαστεί η πλατφόρμα θέασης και ενδεχόμενης κυκλοφορίας επισκεπτών, έτσι ώστε να παρέχεται η ευχέρεια συνολικής θέασης για το ευρύ κοινό.

7. Να επανεξεταστεί, σε επόμενη φάση, η κάλυψη του μνημείου με στέγαστρο, μετά την έγκριση των μελετών, την υλοποίηση των σχετικών έργων προστασίας, στερέωσης και ανάδειξης του μνημείου και την παρακολούθηση της συμπεριφοράς του. Σε περίπτωση κάλυψης του μνημείου με στέγαστρο να ληφθούν υπόψη οι προδιαγραφές που θα τεθούν από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας.

8. Όλες οι δαπάνες ανασκαφικής έρευνας, εκπόνησης των ως άνω μελετών και υλοποίησης των αντίστοιχων έργων βαρύνουν τον κύριο του έργου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4858/2021 «Κύρωση Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» (ΦΕΚ 220/Α/19.11.2021).

9. Όλες οι μελέτες, περιλαμβανομένης της οριστικής μελέτης εγκατάστασης ραδιοβοηθημάτων Νέου Διεθνούς Αερολιμένα Ηρακλείου Κρήτης να υποβληθούν στις συναρμόδιες Διευθύνσεις προς εισαγωγή στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο για την κατά Νόμον γνωμοδότηση.

10. Τα προϊόντα εκσκαφής να χρησιμοποιηθούν στο αρχαιολογικό έργο.

11. Όλες οι εργασίες να πραγματοποιηθούν υπό την εποπτεία της αρμόδιας Εφορείας Αρχαιοτήτων Ηρακλείου.

Η τελική λύση διασφαλίζει τόσο την ολοκληρωμένη προστασία και ανάδειξη του μνημείου όσο και την ασφάλεια των πτήσεων του νέου αεροδρομίου Καστελλίου. Το μόνο έγκλημα που διαπράττεται είναι η διαρκής προβολή ιδεοληψιών και μικροπολιτικών σκοπιμοτήτων, οι οποίες λειτουργούν τοξικά για την κοινωνία.

Το ΥΠΠΟ εξασφαλίζει και θα συνεχίσει να εξασφαλίζει τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων, ώστε η κάλυψη των αναγκών για ποιοτική διαβίωση και πρόοδο των πολιτών να συνυπάρχει αρμονικά με το αναντικατάστατο κεφάλαιο της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η Υπουργός Πολιτισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού